

संगीत गायन प्रकाश ❀ ❀

अथवा

❀ ❀ नाद-संग्रह.

—: संग्रहक-“भनहर” :—

ते

श्री. प्रेमचानंद शर्मा द्वारा संग्रहित

लीमडाचोक-सुरत.

पुस्तक

की

प्रति

₹ ०००

संगीत

की

प्रति

₹ ०००

ज्यावि प्रसिद्ध कर्ता

श्री. भ. ग. शर्मा द्वारा संग्रहित

लीमडाचोक-सुरत.

सुरत अड्डाणा पुस्तक टांकी पास आवेका “शंकर”

श्री. प्रेमचानंद शर्मा द्वारा संग्रहित

लीमडाचोक-सुरत.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશ્ટ્રિ વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૮૭૮૮

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રત્ન-રાજ ગાથા ૪૩૧૨

વિષય ૪ - : ૨-૪૨

સંગીત ગાયન પ્રકાશ.

અથવા

જ નાદ સંગ્રહ જ

સુકન્યા-સાવિત્રી—

આરામની સુખ ધામની, ખી વું પ્રતિમાં ઝમની,
મમતાય બેરના ઠારનારી, સિતળ ધારા બની.
માળા જપું તમ નામની (૨ નથી ક્ષિપ્ત હામ દમામની,
ચિત્ત ચાહુ સેવા સ્થામની....
.....સાચી વું ભગવતી ભામિની-અભામની.

શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—

હરી મહાર્ધ આહુ દેવીએ આવી હિન્દુસ્તાન વિષે,
રકાબી ખ્યાલાને રથ બનાવી ફતેહ મેળવી દશે દીશે.
ચહેર કરમે ગામ ગામડે ચોક ચોટે ખેટા હરી,
હિન્દુસ્તાનને ખુબ હંફાવ્યો ફક્ત નામ બે નહીં ફરી.
અધરામૃતનું પાન કરાવી નંદુસક નિર્મલિષ્ઠ કરે,
બલબલને બક્ત બનાવ્યા મહેતાજી પહેલે નંબર.

રનેહસુધા—

આલું જોળનિયું આવું શા માટે મસ્તાન ?
હુ દિવાની બની, દીવાની બની.....આબુ.
મીઠું રશીલું દર્દ, સુજને કંઈ થાય છે;
દર્દ દુઃખાર્ધ મારું મનકું સુંઝાય છે.
શું કરું ઉપાય ના મારાથી સખતાય છે.....હું.
એજ જુવાની મારી ચાલી આ જમ છે,
એજન વનમાળી વીના ખીલી કરમાય છે;
લહે ના લેવાય સ્નેહ શાગર સુકાય.....હું.

કેશર કેશરી—

અરે દુનિયામાં પ્રેમી ક્યાં, બધે મતલબની ધારી છે...અરે.

ખીચારા કોઈક સાચા પ્રેમી; લેની તો ખુવારી છે...અરે.

સાખી { પોપટ જેમ પહંતતો અચરે અચરે રામ;
સુરખ જન તેમજ બકે, પ્રેમ પ્રેમતું નામ.
ક્યાં છે સાચો પ્રેમી હા, ક્યાં તે સાચી પ્યારી છે. અરે.

સાખી { પ્રેમી પ્યારી કરી મરે, પ્યારી કરે મીનજ;
પ્યારી પિયુ પિયુ કરી મરે, પ્યારા રંડી બાજ.
ગયો સાચાનો વખત હા, દગલબાણની વારી છે. અરે.

પુંડળીક—

અધિક સુખ આથી ખીજું શું મનાય,

પ્યારી મારી યુલયુલતું બચ્ચું ગણાય...અધીક.

પુરા હશે પુન્ય પરમવે કાષાં; બાર્યા સુશીલા તો સદ્ભાગ્ય સિધાં,

ધરવાળીના ગુણ ગાય, મામ બધું ધરવાળીના ગુણ ગાય...પ્યારી.

કાગડાની કાટે મોતીની માળા, રૂપાળી રાધા ને શ્રીકૃષ્ણકાળા,

પતિની પત્ની પૂંજાય—મીઠાં ભેગાં ખાટાં મોરો ખપી જાય...પ્યારી.

સતિ દોપદી—

અરમ સ્ત્રીકારો સ્નેહી શામળીયા, સ્હાય થજો શ્રીમુરારીરે,

રાજ સમામાં રાજ સિધાર્યા, વચન વડીલતું પાળી રે.

કેમ થશે કંઈ એન પડે ના, વ્યાકુળ થઈ મતિ મારી રે,

પપટી કુટીલ છે કૌરવ રાજ—સ્વામી સત્યાચારીરે.—

દાન ખેલતા હે દીન બધું ! રાખજો લાજ હમારીરે. અરજ.

જાહનિયાંદ્ર—

અરે હુ મસ્તાન પ્રેમની, મને કોઈ ન છેડારે.—મને.

લાચાર હું મિચારી છું શીદ લ્યો છો કોડારે.

જીવાનીથી દીવાની છું મારો છેડો છેડારે છેલા—માં

પ્રાણ દાન છે પ્રિતમાં પુછી કરજો પ્રીત,

પ્રાણ દાન તો સ્હેલ છે, કંઠણ પ્રીતની રીત,

આધાર તું કિસ્તાર મારો પાર છેડારે.—અરે.

સરોજની—

આ મન ઉપવનના માળી, લ્યો સુમનની માળા સ્ત્રીકારી.

માળા કરમાળા ધારી, ધારી કાષી ઉપકારી,

નવ પક્ષવ આ તન વેલી, મમ હૃદય સંગ વળગેલી;

પ્રિતિ પીયુષથી નવલ ખિન્નેલી, લેજો સ્નેહ સંભાળી—આ.

કંઠવધ—

અમને પાવન કરવાને, દીલનાં દુખડા હરવાને

શાન્તિ જળ મન ભરવાને.—યોગી આવજો

મામા રાખી મહારાજ યોગ—દર્શન દેવાને કાજ.—યો

ચરણ કમળ નિશ્ચિન મુજ મંદિર, ધરવાને,

કમળ વદનથી મનહર મધુર, વચન ઉચરવાને,

શાન્તિ જળ મન ભરવાને. યોગી આવજો,

મહાદેવતા કાદમ્બરી—(મિત્ર-ધર્મ)

અત્યુત્તમ પદ મિત્ર તણું આ સંસાર સમગ્ર,

આ અવનિર્મા અન્ય ધણું જે સુખના સાથી થાય.

માતા પીતા બાતા થકી, વળી યુત્ત પ્રિય જન સ્વજનથી,

જે યુત્તમાં યુત્ત તે પણ યુત્ત મિત્ર થકી નથી.

મિત્ર રત્નથી આ ભવરણની સફર સફળ થઈ જાય,

સમૃદ્ધિ ચાર જીવન તણી પુરવાયે મળવી રહેલ છે.

સદ્ભાગ્ય-વિણ સન્નિમિત્રની, પ્રાપ્તિ મહા મુશ્કેલ છે,

શબ્દ લઘુ પણ અર્થ અધિક એ અક્ષર મંદી સમાય.

લવ-કુશ—

અર્જ સુણી લે મહારી, પ્રણુ અર્જ સુણી લે મહારી

રહાય હવે એક છે, તહારી—લેજો જગારી.—અર્જ

બાળ સંભાળ કરી, બેડી સ્થીર કામ કરી,

મરેલીને નાંખ ન મારી, લેજો જગારી.—અર્જ

અધને નેત્ર જેવાં બહાલાં, મુને બાળ તેવાં,

ગાયત્રી વિના નોંધારી—લેજો જગારી.—અર્જ

લલીત મુગ્ધા—

આવો મનમોહન આ યોવન, બગીચો બતાવું,

બગીચો, બતાવું મોહન પ્રખે વધાવું.

પ્રેમની ધ્વની જગાવું હે, પ્રેમની અલખ જગાવું—મન

આત્રથી મીઠા ફળ મોહન ચખણું,

પ્રેમની બૂરકી લગાડું, હે નેહને નમને નમાડું.—મન

સૌતરથી મીઠા ફળ વહાલા ધરાવું,

અધરે રસ પાન પીવાડું હે અધર રસ પાન ચખાડું.—મન

હૃદય સરોવરની શક્તિ પણ,

પ્રિયને પાંખે પોહાડું હે પ્રેમ જળ પાંખી જગાડું.—મન

લક્ષ્મી-વિજય—

અળખાના બેલી બહાલા, મારા સુંદર સ્યામળા,
બહુનામી, જગજનના સ્વામિ, લગ્ન રાખો મી ધનસ્વામ.
નરવર નાગર દીનબંધુ કેશવ કરુણાના સિંધુ,
પ્રેમથી પ્રજુલ્યો જગારી સુંદર સ્યામળા—બહુનામી.

હાલા ગાવર્ધન ધારી, વિનંતી લેજો સ્વીકારી,
બલબલ હારી લ્યો જગારી, સુંદર સ્યામળા—બહુનામી.

લગ્ન તુલશીદાસ—રાગ લગ્ન—

આજ રહો મોરે પ્યારે રધુવર, આજ રહો મોરે પ્યારે.—રધુ૦
જો તુમકો બનવાસ દીધો હે, કરીએ ગમન સકાલેરે.—રધુ૦

રધુવર કહે સુનો મેરી જનનિ, યદ વૃત્તનિવમ હમારે,
અબ ન રહું ધર માત કૌશલ્યા, દશરથ બાપા હારેરે;—રધુ૦

સિતા સહિત સૌમિત્રા નંદન, બધે કુટુંબસે ન્યારે,
તુલશીદાસ પ્રજુ દુર ગમન કિયો, નયન વહે જલધારેરે.—રધુ૦

સ્વપ્નનારાયણ—

આજ કાલ પાપી રહ્યા જગ મ્હાલી, બરમ ભારી અને ખીરસે ખલી—આ.
ધરમીને ધાડ અને કુશળ કસાધને, આપે મ્હારે વનમાળી—આ.

જાંઝાળી બાધઓ જુત પથુ નારો, નીઅની છુડે સક ડાળીરે—આ.
સંકેતોને લીડ તીડ, ઉભરાટ ડગોને, દોરંગી દુન્યા નીહાળી—આ.

ધરનાને ધંટી છે બંટી બાવાને, બળતાને નાખે સક બાળીરે—આ.
શીયળવતી—

આ તન મન ધન ને હાથ, કરી ક્યાં જશે મનમોહન,
નહિ અલખેલા અલગ થવા દઉં, રહેજો મુજ ભોવન.—આ૦

કૃપા કરીને મ્હેમ પધારો, રાત જુગરો પ્રાણજીવન,
મુલાકાત મુજ તાત તણી લ્યો, રહે જગમતે દિન.—આ૦

હાલ તમારે મ્હેલ આવતું, જરા રચે નહિ મારે મન,
દયા કરી દ્યો રંગ મુને હે, સુંદર તન અંદન.—આ૦

નંદખત્રીસી—

આ સ્વપ્નના સમ સંસાર સમજ લ્યોને શાશ્વા,
ફલેલ માનવ અવતાર, અવની મહી ઓરાણા.

બાળપણું રમતા ગુમાવે, જુવાનીમાં લંપટપથું ભાવે,
વૃદ્ધાપણાએ જીવ લોભે તણાએ રટે નહિ કીરતારે.

મરણુ શ્વાસ જવ ચાલુ થાયે કૃત્ય કુંડા નજરે ઉભરાએ,
ખીડાય ભારે, પરતાય પાપી તારે, આંસુ વહે એધારે,

સત્યનારાયણ—

કહું આપવિત્તી કર્મ કયા દુઃખચારી, કાળજી નાંખતી સંહારી...કહું
આ નગર સાધુ શેઠની, બહુ લાડકી દીકરી હતી;
ખાતા બગાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ બેઠાજર થતી...કહું.
ભાતી હીરા પ્હરી ચણ, ધરણી પર ના રાખતી,
તે આજ દુદ્ધા કાળ તમ ધર આવિ છે, લીખ માંગતી...કહું.
પતિને પિતાજી લેખને, બહાણે વિદેસે સંચર્યા,
ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતા છે કર્યા...કહું.
ચડતી અને પડતી પ્રભુ, ચિરકાળ કોની નવ રાખશે;
લીખારી પળમાં ભુપ થઈ, ભુપ થઈ બીખ માગશે...કહું.
કબિર-વિજય—રાગ, ભજન.

આવો, આવે સમયે અમોને ઉગારવા ચિરા ધાઇ,
સાહે કરો સહુ જોતાં રામ રધુરાઇ.
મતી ગતી મુઝાણી છે પ્રભુ વેગે પહોંચો પ્યારા,
ભુજંગને આપો બાવે, જીવત દયાળુ દાતા.
ગાયા નહિ જયે ગુણો. ત્રણે ભુવનોના ત્રાતા,
જોયા નહિ આપ જોવા, જગમાં જોરાતા.—આવો
તાર્યાં આપે તંતે ભકતો જીવો અલહ્યાખાઇ જોવા,
આનંદ આરાધે છે છે દાડી, દેવો કેવા-કેવા.
વેદોમાં વિખ્યાતિ બહાલા, સણી કરે સર્વ સેવા,
કબિરનાં કષ્ટ કાપો લાખેણી, સુકિરતી લેવા,—આવો
સ્નેહ-સુધા—

ઓ સ્નેહ બીના શીરતાજ ! પ્યાલી પીયોજ આ પ્રેમની,
સ્નેહ ભરપુર છે, પ્રેમનું, એ તુર છે હો. ઓ—
રંગીલો મધ આ સ્નેહ તણી ચીજ, બીજ તું સ્નેહબીની નાર
વાહ બહાલી વરણાગી અલજેલી અનુરાગી, છે સુદરી સુખણુ-સ્નેહ.

શુક્ર જન્મતિ—

કરં દષ્ટિ જ્યાં ત્યાં હું, મને તો અહમ બાસે છે,
સકળ કામે પ્રકાશે છે, તિમિર તન મનનું તાસે છે....કરં.
અખંડીત એક એ જ્યોતિ, જડે નવ શ્રમ વિણ શોધી,
મને મહારં જતાવે છે.....મને
હ્રદય ધનથી ભીમજાતા, કિયું દશદિશ આપે છે,
નિભનંદે હું આનંદ.....મને

શુક જયંતિ—

ઐર્ષ્ય ઉત્પત્તિ થાય ક્યાંથી, જ્યાં આવાં અધરીત કર્મો થાય,
માખણુ માટે નિર વશોવે, કંચન તજ કોડીને સ્થાય.
એક ટકાની હોય તોલડી, તોય તપાસે સધળે ઠામ,
ખુશ ટકોરા ખખડાવીને, પુરણ પર્ખા ખરચે દામ.
કન્યાના જીવતરનો સાથી, બર જોતાં આંધળીયા થામ,—
હુનર કરવે રાજે આજસ, અભિમાને અંધા અથડાય.
જ્યુઠા દોળા દમામ રાખીતે, પાઈ પાઈ માટે અટવાય,
સુખદ સરોવર ગાય દીકરી, સ્વાર્થ સાંધવા વેચીખાય.—

મુદ્રાપ્રતાપ—

ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો જરાય ! ઉભાં રહો જરાય !
ન મારાથી ચલાય... .. ઉભા રહો !

(કેમ શુ! થયું) વાગ્યો કાંટો, જીણો, તેથી ઉપડે ન પાય,
અરરર.....દુઃખ બહુ થાય.....ઉંડું ? ખુબ બળે લ્હાય;
જાણે પ્રાણ મારા આ જાય.....અરર ઝાંચ...ઉભાં રહો.

કન્યા વિક્રયની કૃતા—

હિંમત (૨) અતુષ્ઠ થયો આપનો, દે બદલો કિરતાર,
સાકાર (૨) સ્વોકારી દીન બાળાનો સદ્ગ કર્યો અવતાર.
મોહન મુરતી, મન હરનારી, હૃદય રમે છે લાગે પ્યારી,
સખળ રતેહની રક્ષા કરજો સુષ્ટી સરજનહાર.—ઉપકાર.

હરિશ્ચંદ્ર—

ઉપમાપતી નમૂં નમૂં સરણુ ગતી નમૂં નમૂં,
જટા ધારી સંગ લિયે, પારવતી નમૂં નમૂં—ઉમાપતીં
કરો મહાદેવ દયા, હરો દુઃખ પીર બિથા,
તેરો નિત નામ રટન, જતી સતી નમૂં નમૂં.—ઉમાપતીં

શુકન્યા-સાવિત્રી—

ઐ...રજની શરદની રણીમામણીરે...રહિ ખીલી રૂપાળી ચંદની,
આકાસે રહી ખીલી; ઐ વૃષ્ટિ વરશાવે અમૃત તણીરે.
રેલ જાગી ઉર માંહી આનંદની હાંહારે રેલજાગી ઐ...હરે નયણાં
નીહાળી પ્રકાશ. (૨)

હર્ષ થેલાં હેડા કરે હાસ, ઝલક શ્વેત શી છવાઈ (૨)

સાખી { ચન્દ્ર વિના શજની નહિ રજનીને સન્માન
સાખી { રજની શં સમજ કરો રજનીના ગણગાન.

સ્વાર્થના સ્નેહી—

એ...ગુરુ ગુણ હવે હું...ગાઉં, પાપ પુન્યાં હવે, શીદ સપડાવું...એ.
કાયા મારી પાપી ભારી, ગત્રી, મતી, સૌ દે છે વિસારી,
એ...ભક્તિ નાદે, માનવને ચઢાવું...એ.
સ્વાર્થના સ્નેહી સૌ ભારી, “ચુની” લેજો ચિત્ત ધારી;
એ...ખોટા બાવોથી, હવે ના ફસાવું...એ.

સ્નેહ-સરીતા—

એ શાણા, સ્નેહી સાદી મહેમાની સ્વીકારોને,
કરી દૃષ્ટી મીઠી સ્નેહી સદન દોષાવોને, હૈયું થેલું આજે પ્રેમ પુનવાને.
પાદ પંકની રજ ચુંબવાને, મંદુ વાણી સુધારસ ચુંસવાને,
મારા મોઢેરા મહેમાન રંક મદુલી સુઢાવોને—એ.

સરદારખા—

એક ફક્ત તારો આધારરે, ફિરતાર મારે,
ભણુ સદા સચ્ચિદાનંદ ચ્હાય તે તારે કે મારે.—એક.
મરવું છે નક્કી માનવી, ફાગટ પડો છો પાપમાં,
સમણુ થઇ શીદ ઉતરો સંસારના સંતાપમાં.
નાથે હવામાં બાપડા પ્રાણી ખરફના માળીઆં;
કાળનો ઉકળાટ ચાતાં, હાય બેઠતાં ચાલીઆં.
મારે તો મી પ્રભુતું, નામ છે સદા સાચું,
પ્રભુ પ્રભુ તું ખરો ને અન્ય સર્વ છે કાચું.—એક.

સૌભાગ્ય-મુંદરી—

આંખો ખોલી ને જીવ આ, દીસે દુનિઆં ફાની,
શાની જાંઘાની રોજ રહેવાની માની.—આંખો.
આ ધન ધામ મેડે, મહેલો ને વાડી વજીરા,
ખંતે સાચ્યા અંતે થવાના ધુળધાણી.—આંખો.
અચિંતો દાખશે ટોટો, અજલનો ફિરસ્તો,
કરી લેને બલાધ એજે, છે, સાચી કમાણી.—આંખો.

બદામાચિની—

અંતરે હર્ષ છવાયે, સખી શાને ?—અંતરે.
પિયુના વિયોગી આ બાલાતું ને, નિશદિન હૃદય ચિરાયે;
—શાંત બનશે આજે અલી !.....એ,
પ્રાણુ વિના દુઃસ્વાસે, સખી શાને ?—અંતરે.
ધુન્દિ મારી શું બદલાયે ! ધર્મ મારાથી ! ભુલાયે,
લોક રહે મને મુખ બહે પથ, લાજ ન અપ્પે જરાયે—સખી શાને—અં.

ચન્દ્રગુપ્ત—

એક પત્નીવ્રત પાન પીઓ નર ! એક પત્નીવ્રત પાન,
સ્ત્રીને પતિવ્રત તેમ તમારું પત્નીવ્રતે કલ્યાણ.—પીઓ.
તમે ચાહો કે નારી તમારી, હો સતિ-સીતા સમાન,
ગદાહરણ રૂપ રામ બનો ખુદ પવિત્રતાનું પ્રમાણ.—પીઓ.
પાણિ અહણ સમય માની બનેએ પ્રતિજ્ઞા આણ,
કોલ એક બીજને તોડે તે છે પથુ હેવાન.—પીઓ.
જેનાં માત તાતનાં યુદ્ધ, રજ, વિચ્છે અનીતીમાન,
તેનાં સુત પત્નીવ્રત ચૂકી યશે વિષયિકા શ્વાન.—પીઓ.
નીજ પત્નીનાં અંગ અંગને દિયો અમી કુંપ ઉપનામ,
ધ્રાઈ ધ્રાઈ તેના રસ ધુંટડે, લિયો અમરતા લાણ.—પીઓ.
અણતસિંહ—

અશરણ શરણ ! ધરણ ધારણ ! ઇશ તારણ ! તરણ કૃપાળ !
ચરણ રમરણથી તરણ વરણ ! પણ ગિરવર ગહન દયાળ.
બન મન રંજન ભવ બય ભંજન, ચિદ્ધન જગરાયા,
શકળ અખિલ દુખ દલન, કરન વિશુ ! અકળ આપ માચા.
અમલ કમલ સમ લોચન, મોચન ત્રિવિધ તાપ અશ્વાન,
મુનિજન મન સરવર, નરવર, ઇશ હંશ અજર જગ ભાણ.
માય નિરંજન ! પર બ્રહ્મ ! સુખદાયક કલ્પ સમાન,
પ્રણમિ ચરણ વિનવું જગ વંદન ! કરો અખિલ કલ્યાણ.
સુરદાસ—

અરે રંગ જે લાગ્યો તે લાગ્યો, શિદ્ધ સોવે ફરી જે જાગ્યો...ટેક.
હંસોની ગતી હંસો જાણે, કાગ ન કાંઈ પીછાણે.
ધાવ રહિત ધાયલની ગતીને જગમાં ક્યાંથી જાણે...અરે.
દરદી વીણુ દરદીની દશાને લક્ષે કાંઈ ના લાવે,
સુર ભજનનો રંગ ના ઉતરે, અમિત ઉપાધી આવ્યે...અરે.

ઉદયભાણ—

અલભેલા લટકાળા બહાલા, પ્રીતમ ઠાકોર મારે મન વશીયા,
રસભેલા રીસાળા બેઠા, દેહના દેવળ માંડી રંગ રસીયા.
પ્રિતી પંચામૃતે પાતળીયા પમાળું, વ્રમનને કુલડે વધાવું,
હેતના હીંચોળે હળું હળુ હીંચોળું, હેસે હરીને હસાવું.
શૃંગાર સજ સજવું ભાવે, ભોજનની યાજ ધરાવું,
હંતું કચુંબર રીશનું રાષ્ટનું, ચામડાધ ચટણી બહેમ શાક રાષ્ટનું.
મરથી પેંડાને મહેસુર પ્રેમ ભાવનાં, ધાત્રી કચોરી પુરી, શુદ્ધ રનેહ વાસના,
ભાવના બુખ્યા ઉઠ્યા, દેવલ દે વાસના, પેંડા પરસાદમાં બેઠ્યું છું

ઉલ્લાસના—અલભેલા.

વિષ્ણુવેલી—

કાયા કાચો કુંભ છે, જીવ સુસાકર પાસ;

હારો ત્યાં લગી જાણુને, જ્યાં લગી શાસીશાસ.

સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ, સરખા માની લઇએ,

રાખે જેની રીતે રાખા, રંગે તેવી રીતે રહીએ.

સાખી { પીપળ પાન ખરંતા, હસ્તી કુંખળીયાં,

{ મુજ વીતી તુજ વીતશે ધીરી બાપુડીયાં.

નહી જેવીને તેવી નિલ, કાઢની નબતી જોઇએ;

દશાના દંગ, રતુના રંગ, જેવા દેખી લઇએ.—સદા.

સાખી { કદી મહેલોને માળીયા, કો દીનછપ્પરખાટ

{ કોઇ દીનએવો આવશે, બુખ્યાન મળેલાત.—સદા.

શારદા વિજય—

કાગવીરા વાલમને દેજે, દુઃખીનો અદેશ;

“જોગયુને વેષે વિજોગણી, કે જોતી મે દેસો દેશ.

જામે જીતની યુધ હય, ઇતનો કહે બતામ;

વાંકો પુરો ન માનીયે ઝોર કહાં...સે લાય.”

ગાગરના પાણી ઝુકી છજે, સાગરના માઠા ઝુકી છજે

નીતીનો એ ધારો, પધારો પ્રાણુશ, દોષ ન ધારો, પધારો પ્રાણુશ.

બુદ્ધકવ—

કાયા કાચ કુંપો, તું ચેતરે, હિલુ ભાગી હંસા;

અવિચળ પદ્મીને તું પેખરે, હિલુ ભાગી હંસા—કાયા.

ઝાંઝવાનો નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી;

મમતા ઝુકી દે ને તું કારીરે, હિલુ ભાગી હંસા.—કાયા

એ દિનના છે ધરજળ સઘળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,

એ દિનનાં છે સર્ગાં અખંધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે.

એ દિનના છે પેખી મળો, અંતે ઉડી જવાનું છે.

સોકો જેને દુનિયા કહે તે, એક સુસાકરખાનું છે.—કાયા.

પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ—

કુન્તીમાતા તનુજ તારા, વીરપણું બેઠાં હારી,

હાથ તણ્યાં હથીઆર બેતારી, આકરી ચુડીમે ધારી.

સિંહ વસ્ત્રા શિયાળ અવાશે, સિંહ સ્વરૂપને વિશારી,

જોઆઠાજુના રક્ષક રહેતા, ભક્ષક વતિ વિશારી.

રાજ રમાની લાજ બુટાયે, ખાજ અખાજે ખુશારી,

વ્યંડળ વિરો પહેરે સીરો, ધર્મ ધીરો લાચારી.—કુન્તી

મીસબાઈ—રંગ બજન-૫૬.

સુલત રાધા સંગ, ગિરીધર કુલતા રાધા સંગ,
અખીલ કુલાલકી કુમ મચાઈ, બર પિયકારી રંગ-ગિરીધર
બાલ બઈ બિંદાબન જમુના, કચર સુવત રંગ
નાયત લાલ આંખર મુસ્તર, ધિમી ધિમી બાજે મુદંગ
મીરાં કહે પ્રજ્ઞ ગિરીધર નાગર, ચરન કમલ કુદંગ.
સતિ-તોરલ—રાગ બજન —૫૬.

એસલ કરી લે વિચાર માયે જમ કરે માર,
સ્વપના જેવો સંસાર, તોળાંદે કરે જે પોશ્વર.
આવોને એસલ રાય આપણુ મળીયે,
ખરા સંત હોયે ત્યાં જઈ બળીયેજી.....
આ ભવ આવીયો અવતાર, માયે સદ્ગુરુ ધાર,
જાતું પછીને દરખાર, જોડમી ઉતારે ભવપાર.-આવોને૦
મોતિ એરજીમાં એરામ, માયે ધરણુ કરે ધાય,
કુટે ફાગડીયા કહેવાય સામાની ખરે ખમયું ચાય.-આવોને૦
નવલખ કાયળીઓ બંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય.
હીરા માણેક હાટે વેચાય, તેનાં મુત્ર મોઘેરાં ચાય.-આવોને૦
નિત્ય નિત્ય હડી ન્હાવા જાય, કામચા ઉજળા ન ચાય,
મેટા ગુણિકોને લે તો ખાય, કોને કહેવા જાય-આવોને૦
દેખીદેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાથમાં દીવો લાખે, છતી આંખે કુવે પડવા જાય;
એવિ ચાર જુમની વાણી, સતિ તોરલ દેવી ગામ-આવોને૦
રનેહ સુધા—

ડાલા ડમરા બાલ્લી બાત્રો રૂપાળાં, કાલા થેલા બાત્રો હોશું! રતીયાળાં
કુરપ તણો પહેરીને જામે ઠીક જમાવ્યો રંગ,
રંગત રમજું રહેશું સંગે (૨) બળ્યા તમારા દંગ. (૨) ડાલા.

બુધ્ધદેવ—

તમને ધટે નહિ આવું, કાન્ત, તમને ધટે નહિ આવું;
આશ્રિતપર શું સીકાવું, કાન્ત, તમને ધટે નહિ આવું.
માનસ સરના રાજકંસ તમે, યુક્તાશજના બોગી;
કુસુમ કુસુમતા, સમ સેજ સંતાળી, યુતી થયા તમે થોગી કાન્ત.-તમને
જે સરવર જળ પાન કર્યો ત્યાં, કંઈક કહી નવ ધરીયે,
સુખ દુઃખમાં નિરુદ્ધિન અતુલસતી, કિંદૂની કમળ પરકરીયે.

બેધારી-તલવાર-હિંદુ-વસુધરા—

ચાલ હવે ચાલ બહેલી બહેલી, લગ્ન લગ્ન હોકે થું જોતી વળી ઘેલી.
તારા તનમાં લાગે છે તાલનેલી, સાહેલી તારા તનમાં—

રહી બધી સૌને સુગંધી મળેલી.—અરર પગમાં વાગ્યો કાંટો.
જુંડી કાંઈ આવી બાધો પાટો, જુડી; ક્યાં વાગ્યો છે કાંટો.

આંખો બાધવો ક્યાં પાટો-હવે ચાલ, ધુતારી ચાલ (ચાલીએ છાત્રે)

સાગર-સરિતા—બળન, રાગ, પદ

ચંચળ લક્ષ્મીનાં ચાળારે જન મુખ કુલી મરનારા,
કાળાં ધોળાં કરનારાં ખાંતે ખાતા ખાનારા.—ચંચળ.

“જયમ વર્ષાની વીજળી પળપળ કરે ચમકાર,

આજ મળ્યું ધન કાલે જારો, આંખ ચોળી રહેનારે—ચંચળ.

મોટા મોટા નર મરી ગયા સારે મયું ન કંઈ સાથ,

મોટા મદ શો જળવો, તમે જારો ખાલી હાથરે.—ચંચળ.

અંબરીષ—

ચંપા તું મારી દીલજનન વાહ, વાહ, કુચમ કુખ કુરખાન વાહ, વાહ,

ચન્દ્ર વદની છો, બરી મદની છો, ઝરી રસની ચુલતાન; વાહ, વાહ—ચંપા.

શાશ્વત ચતુર સુગંધ, વાહ વાહ, સુલાખ પરી હું,—

કુષી હરી હું—ગળે લગાવે ચુલ્લવાન,—વાહ—વાહ.—ચંપા.

સ્નેહલતા—

છે નોકરી હું:ખતું મૂળ થું સૌને મોટી, હાય હાયરે,

.....થું સૌને મોટી (૨)—હું.

સારો દિવસ સેવા બળવી, પોહવું આખર ચાકી,

રાત વિતી ન માલમ પડે કે ન નોકરી જાગી.—થું.

અમમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સરવે વેઠ,

ધીક્ર જમતમાં જીવંતર તેનું (૨) ભરે આશરે પેટ.—થું.

પંડીત જ્ઞાની પ્જ્ઞાની સવે લખી ગયા વિચારી,

જુલામગીરી છે નફ્ટ નોકરી નહીં કરવી તે સારી.—થું.

બિંમલપિતામહ—

જગમાં મેં જોયું દુષ્કરમાં દુષ્કર નારીને વસ કરવીર.

લાખ જ્ઞાના સાડ લડાવો આપો ધનની કૃપા,

કુલ સૈયામાં રાખો તો પશુ કહેશે મુજને ખુશીરે.—જગમાં.

સુવર્ણ ક્યારે કસ્તૂરીનું ખાતર દધ પોષામ,

અમૃત પાશો તોય લસણુતી ગંધ કદી નહિ જાયરે.—જગમાં.

હાથીપર અંકુશ કર્યો, કરી થોડા કાળ લગામ,

એ અંકુશ કરવા રાજે થું હરી ગમે તો ગામરે.—જગમાં.

૧૨ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ શુકસેલર. લીમડાચોક-સુરત.

શ્રી કુસુમ કમળા—

કાળુ કામ કરે ન થા' કામી, નીચ નારીની જાત હરામી;
વઢે વેણ મીઠાં મુખે કવામી, ખીજ સંગ રતી રસ જામી.
લોભાવે રથનાં એ રથાળી, ઉરમાં રાખી પાપની પાળી,
કૂર-કુર્ત ધોંગી ને કુતારી, બણી ચુંકેલ જરિ વિગરી.
શર્મ-ધર્મ-લજજા! નહિ, ક્યા નહીં! તલવાર,
જાર આરે જગદીશને, ઉતરવા! તૈયાર.
રડે ધડીકમાં હશે ધડીકમાં, ધડી રીશે મરતાન,
લક્ષ્યાવે નર લાખને, પણ કોઈની ન એ શેતાન.
રનેહ-સુધા—

કામીજન રૂપ ઉપર સહુ મરતારે, કુડીલતા કરતા.—કામી
કરે અનીતિ અધમ અતીશે, પ્રભુનો હર નવ ધરતા;
પરમેશ્વર પોતાને માની, અંધ બનીને ફરતારે.—
લાજ શરમને કરી પરાધ, પાપી પગલાં મરતાં,
અંતે ફટફટ થઈને પાપી, વીણ મ્હોતે મરતારે.—કામી
સાગર-સરીતા—

કુંવારે રહેવું ધણુંજ સારું બધું પરણવાનું—કાકાજી બધું પરણવાનું,
સારું ધણી જે નહીં મળે તો જુગજુગ રવાનું—કાકાજી જુગજુગ રવાનું.
પ્રેમથી રમાડું તને વ્હાલી હમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય, એ
વ્હાલી, ખાલી તું શીદ અકળાય.
બાણીયા દીકરા મુંગા મરી, નહિં તો ફળેતો થાય એ કાકા
તમારું નખોદ જાય.
મેના તું ક્યારે હવે મારી થાય.....નહીં તો.....કુંવારું
નરપિશાચ—

કોઈ અક્ષમેલે અણસારે તેડી, હું ચાલી તે મેડી,
કામળુ કરી મને હેડી-મુકો વરણાળી. આ-હેડો ના હેડો-કા.
શુભે શુભચાર અંગોનિ બહાર, તમે લઈ લેશો ના;
મરમનો માર વચનનો પ્રહાર, તમે કંઈ કેશો ના,
ગાલો પર ચાર, ચુંબન અપાર, મને કંઈ કેશો ના.—કોઈ.
સરદારબા—“કળેડાની કહાણી.”

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીરે, જેમ બળદ પીસાયે ધાણીરે.—કોને.
લોક વગેરે ને સાસુ સંતાપે, વળી પીચુડો છે પામર પ્રાણીરે—કોને
હું જોવાન રસ કુત્રતી, પણ જોડીની ખોડ,
પીચુડો રમે લખોટીએ કરતો દોડા દોડ.
જગદીશ! હવે મંત્રાણીરે, સહાય કરજે શ્રી સારંગ પ્રાણીરે...

સત્યનારાયણ—

કંસ નીકંદન, જ્ય લીડલંજન, વંદન દુઃખ હરતા ।
મન રંજન કરતાં નીરંજન, જ્ય વગના ધરતા—કંસ.
અંજ નયના ધાર, પ્રભુ છો સૌના પાલનહાર (૨)
બાલ સુ ચંદન જ્ય ખલખંડન, નંદન વન હરતા—કંસ.
“અકળ કળા કળી ના શકે, પામર જીવ નાદાન;
વિરલા વિભુ પીછાણતા, જેને તેમનું ધ્યાન.—કંસ.
શૃંગીરૂષી—

ગાન મધુરાં કંઈ ગા, અલી રંજની, ગાન મધુરાં કંઈ ગા,
તારલીયા તણા સાલુડો ધારી, કામજુગારી ન થા...અલીરંજની
ચાંદલીયાને ઊરપર ધારી, એકલડી ના હરખા.....અલીરંજની
ચેગીજનો સખી સાંધે સમાધી, શિતળ સમીર તું વા...અલીરંજની
પિતૃલકત પ્રભાકર—ગંગા, યમુના, ને સરસ્વતીનો સંવાદ.

જીવની ખાણ મને ગણ, ગંગા કષ્ટ અધમના કાપું.

મુજમાં નહાતાં મનુષ્યને હું, મોક્ષ નિરંતર આપું.

મહિમા મારો એવો સાખ પુરે છે...દેવો...

જમના મારું નામ અરે હું, યમની ભિતી ટાળું,

મારું પાન કરે જે તેનાં, પાપ તમામ પ્રજાળું.

હરનારી છું હાની...વાત એ છે...ના છતી.

સરસ્વતી હું સુંદર મારું જળ કિલમીશ હરનારું,

કરે સ્નાન શ્રદ્ધાથી તેનું સદા કરું હું સારું.

કરણા મારી પામી.....દાસ ખોય છે ખામી.

મુજને તારો પાપ નીવારે.....આવે દુઃખનો આરો,

કરે સ્નાન ને પાન હંમેશાં દ્રઢ વિશ્વાસ તમારો;

સુખમાં દેજો સ્થાપી.....માતા છું.....પુરો...પાપી.

શિખમપિતામહ—

શુદ્ધસ્થાશ્રમની શોભા સઘળી નારીથી સચવાય.

તે નારીને કહો નહારી, એ કેવો અન્યાય (૩)...શુ.

અવનિમાં ઉપન્યા એ સાચે, પુરૂષ પદ્ધતિ રહ્યાં સંગાયે.

વંશ વૃદ્ધી જેના થકી થાય (૨) એથી ઉત્તમ કહું કહેવાય...તે શુ.

નારી વિના કહો કાણુ નિપળ્યા, સાર્વભૌમ પણુ એથી ઉપળ્યા;

ક્રુપ પ્રહલાદ અને યદુરાય એની પણુ નારી મા થાય—તે-શુ.

જગતની જે આઘરાકિત, નારી રૂપે પ્રત્યક્ષ પ્રગટી;

શુદ્ધિ શુદ્ધિ ગણાય, રિદ્ધિ સિદ્ધિ સી સમજાય—તે-શુ.

સરદારખા—

જનમી જનમાં જેણે નવ કીધું પ્રેમ મદિરા માન,
ગારી ગયાર સુંદર દીલખરના, ગાને નહિ યુલતામિ.
જનમ્યો તથાપિ નવ જનમ્યો, સમજી લ્યો તે હેવાન,
બહાદુર બંકા કરતાં કંકા, જે જોજી મસ્તાન—જનમી.
બર બર પિયાલા પી લીધો ઉડાવો રંગ રંગ,
દિલખરની સાથ બાથ બીડી, ખેલો રંગ જનમ.—હા.
યુલતાન ગાન તાનમાં ભરપુર ભાગ્યવંત,
અજળ રંગ અજળ રંગ, રંગ રંગ રંગ.—વાહ.

યુદ્ધદેવ—

જગમાં લોકો, મારે ઘોકો, સમજ્યા વિના કરે મત ખોટો
ફરી ફરી નહિ મળે માનવ આ અવતાર,
ગાડી ઘોડામાં ફરવું, શા માટે જગથી ડરવું.
પરધન હરી હરીને, ખીસ્સા પુરાં ભરીને,
કોઇ સુંદર પરીને, સાથે—બધ ફરીને.
મજા કરી તે ખરી, મરવા પછી કાંઈ નથી જેવું,
દેવું કરી ખાવું પીવું, મસ્ત થઈને રહેવું.—જગમાં.

સરદારખા—

જેજે હો અલી ઘેલી, કળી મળી, ભોગી, ભુંડી કળી જા,
રશની રશીલી થતાં લુટાલુટ આ બહાલી વીસરી જા.
પ્રેમની ખાલિ ને સાહેલી ગાલીને જેજે હોં જેજે હોં જેજે આ
બહાલી વિસરી.—જા.

બહાલાંના વેણ રસીલા નેણ, ભજુતી નાંખશે બહેન,
ભજુતી ઘેન જીલાવે યેન, જોગન, ની, શી આ તરફેણ.
રસીલા સજોડે, મ્હામેા બને કોડે, બકે ન્હાને મોઢે મોઢે શું. મચકોડે.
પ્રેમ મળીએ ભમતી ભમરી, લેતી યુવાળ કેતકી લહેર
ધડીક યુવાળ ધડીક કેવડે, ચતુરાઈથી રસ લે ચોમેર;
તોએ યુવાળ એના નવાળ હોય, બા હોય આ લ્યો તાર.—જેજે હો.
કામલતા—

તમારે આસરે હું આવી, મને નાથ છોડી ન દેસો;
પ્રિય પ્રાણ કહી બોલાવી. હવે હાથ છોડી ન દેસો.
ભોળું હતું કુંવારું જ્યારે, આ મન માફ;
પ્રેમ જ્યોત પ્રગટાવી પરણ્યા, એ શું બહાલા, વિશારી દેશો.
ના કહેસો—મને નાથ.

વસંતપ્રભા—

જલ્પો જલ્પો તમારો પ્રેમ જાઓ શું જાણી,
તારા રૂપમાં જુલ્હી—મયું, દીલકું મળી.—જ.
જલો પિયુ મન ભાવતી, પરજી બીજી નાર,
જુહાની સાથે જરી અમને નહિ વહેવાર.
પરજી કું પ્રેમદા—રાજી જીજી સદા,
જો પરજીશ (હાં) (હાલે) (એમ) હી.
“હીક ત્યારે શુભ શુભરત શુભમ્ ભગનમ્ ભવંતુ”
આ શુ—જન માંથી, ફરી પરજો બીજી પરી,
પ્રેમદા મળી મને પ્રેમદા મળી.

જુલ્હુદેવ—

જોયો સાજો હાપજનો હાંડાર, હાં હાં, મોટો ક્યો વેપાર; (૨)
બની હતી આલ્હો બર ચીટામાં, પૂછ્યાં આવ બજાર હાં હાં.
કહે છે ખરીદી લાગ્યો બાજી, છે સુંદર ને વળી તાજી;
ના તજે તોયે પતરાજી, કરી અકલ તણી દરાજી,
કરો મસ્કરી, બમે પરાક્રમ જો જો બીજી વાર (૨)—જોયો.
મલ્હો દલાલ પુરો પાજી, એલો બગાડી દીધી બાજી,
હવે જુલ્હુ બતાવું ઝાઝી ન્યી બજાર હો ગાજી;
કોણ પછી કહેનાર મને છે ધરમાં માખીખાર હા હાં (૨)
હું શીખારીથી બની જવાના, મુનીમ હડકાલાલ હાં હાં—જોયો.
સ્નેહ—સુધા

જોખન રસ બધું છુટો દિલદાર, ઝીલો ઝીલો સુધારસ સાર—જોખન.
કું મલ્હેલી ને નવેલી, પુર પ્હારે ખીતી રહેલી,
કુસમજી નીરધાર સુટો દીલદાર છુટો દીલદાર—જોખન.

કન્દુમતિ—રાગ—ભજન—પદ.—

જંજળી જીવડા ઝાંઝવા જોઈ શું રાગે.
દીજી બાગી હંસા સાક્ષા મોતી શે ન બાસે.
આવજી કેરી બાદળી જળમય થઈ નભ જાય,
તરસ્યો ચાતક ટળવજે ક્યાંથી પેટ ભરાયરે.—જં.
સ્વાર્તિલું બીંદુ પડ્યાથી. પેટ ભરાસે,
આશા પતંગ ઉમંગથી, ગયો મગન મોઝાર.
વિટળાઈ બટોળીયો, પડ્યો પૃથ્વી આધારરે.—જં.
કુરખડા મનજ સંતોષથી સુખ મારો.—જંજળી.

બુદ્ધિવ—

ખીલ્યાં પુષ્પતી પરાગ મીઠી મહેકે
સાહેલી જાણે અમર તણા આનંદ લહેકે.
ફૂલી વૃક્ષવેલી દીસતી સોહામણી,
એ...ખહેતી ચાલો હેતાળ એની છાંચડી.
વિશ્વવાટિકામાં પ્રેમ પ્રેમ ખહેકે-સાહેલી.
મિહું યૌવનપુર આ મીઠો સ્નેહ સ્વભાવ.
મીઠી કુસુમલ છાંચડી મીઠો તરે કલાપ,
લલિત પુષ્પ શાં સોહાય, નિરખી નયણું કરી જાય.
અંગ આનંદ ઉભરાય—વિશ્વ વાટિકામાં.
નિલમ માણેક—

ગુણીજન વાવે છે ગુલાબ, નહિં કાંટા તો લેવાને
સુગંધ મનહરણી મેળવતાં મન સુખ લેવાને...ગુણી.
કાંઠ મુરખ આવળ વાવે, કાંટા લઈ પરદા ચાવે,
સંત જનો સત્ત ગુલાબ વાવે સુગંધ ભરવાને;
અમ કર્મ તણા કંટક લાગે, ભવસાગર તરવાને...ગુણી.
કવી છાટમ—રાગ, બજન,

ચટપટ ચેત હેતકર હરીશુ, મરણુ ભમે છે માથે રામજી
ધામ ધરા ધન સુત-ધણીઆણી સેવક નાવે સાથ રામજી...ચટ
હોય લાખ તે રાખ બરાબર, તેમાં નહીં કંઈ તાર રામજી
ધન સાંચ્યું પણ ધર્મ ન સાંચ્યો, ક્યાં જન્મારો હાઈ રામજી...ચટ
મોટપણાનું માને ભરાયું, માટે કંઈ નવ સુજે રામજી
જન્મના કીંકર જોશો ત્યારે, થર થર કાયા ધુજે રામજી...ચટ
કર સતસંગ અંગ હોય નિર્મળ. રંગ હૃદયમાં લાગે રામજી
કહે છાટમ ચીંતામણી પરખે, તો ભવનો ભાંગે ભય રામજી...ચટ
સત્યનારાયણ—થવાનું તે થવાનું છે—

ચીન્તા મુરખ નર શું કરે, લખીયું લલાટે થાય,
કોડ કરો ઉપાય થાય સું, કર્મ છુપ્યું ન છુપાય.
કંઈક જન્મનાં કર્મ કર્યાંથી, કર્મ સદા બંધાય,
વાળ્યું તેવું છે લણવાનું, વિશ્વ વિક્ષેપો ન્યાય....ચીંતા.
આવળીયા વાવે મુક્યાં ત્યાં, કેમ ગુલાબ સુંદાય,
ગોચું ગુલાબ પછી ના નહીં તે, આવળમાં બદલાય....ચીંતા.
બર કરાવી જમે ચોપડે, કયમ માતી મંગાય,
માતી દીવાં તો મળશે માતી, શીઠ ખેટા શંકાય....ચીંતા.

કળીર લજન—રાગ-લજન—પદ.

કયા ધરમ નહીં મનમે, સુખડા કયા દેખો દરપનમે,
કાગળ કે એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમે.
નુગરા બેઠન વાલા, કુળે, સુગરા તર જાય ઉનમે—સુખડા.
મુછ સમારી પાધડી બાંધી, તેલ લગાવત તનમે,
ફૂગરકા પાની જોબનકા લટકા, ઠલ જાવેગા ખીનમે—સુખડા.
ઝોર કાયામાં ધાસ ઉગત હવે ગાઆં ચરત હવે બનમે,
કહેત કળીર સુનો બાઈ સાધુ, રહ ગઈ મટકી મનમે—સુખડા.
“૨૧” માંડલીક—

દિવ્ય દેશ અમ ઉજવળ કરવા, ક્યારે ઉગશે દિવ્ય પ્રભાત
દિવ્ય પ્રભાત.

... .. અધકારના વાદળ બેઠી,
ચક્રકુળ મણી દીન મણીના સુભુજ ક્યારે નાદ—અંસીનાદ.
દેશ દેશની મધુરી મૈયા, દિવ્ય અમારી લરત બૂમિ,
... .. સુર સુનિવર યુગ યુગ પોષાયા.
જેનાં ચરણ સરોજ સુખી, એવી અમ જનની,
... .. જગ વિખ્યાત લારત માત.—દિવ્ય.
સાગર સરીતા—રાગ, લજન.

ફર મતીસે નથી દેખતો, ચેત ચેત નાદાન,
દીન દશા પાંચ મુકામ છે, બાવે બજ લગરાન.
આ જગમાં સાચો કોઈ ન સાચી, એક પ્રભુજ સુખદાઈ છે. (૨)—ફર
સ્વારથનો સફ સંમધે ધરતા જગની જુડી કંગાઈ છે,
તનધન જોબન કનક કામની મુગજળ માયા છાઈ છે.
અંત વખત કોઈ કામ ન આવે, સાચી પ્રભુની સગાઈ છે.
અમીરગયા હિમરાવ ગયા, ન સફને મનની મનમાં સમાઈ છે,
સત્ય વાત સાચા નર સમજે, સાચી પુન્ય કમાઈ છે.
“૨૧” માંડલીક—

ધન ભાગ્ય મારે આંગણે આળ્યા, સોરઠના શીરતાજ,
વધાવો રાજ કુમ કુમ થાળ કરીને આજ
અંદ્ર સુરજ સમ તપો અવિચળ જગમાં તાર તાજ,
અમદાતા તારી જુગ જુગ કીર્તિ પ્રસરે મહારાજ—વધાવો.
.....સોરઠ તણા સુખા અમારે આંગણે આળ્યા:
સુરજ લુગ્યા સોના તણા, અમ અંતરે બાળ્યા,
ગિરનારના આધાર, મારા ધામ દિપાળ્યા.—આ.

ચન્દ્રહાસ—

ચતોરે. દુઃખદ કલેશ, સહુને ધર રિશે મનમાં સહુને,
કમજ બુક મિત્ર જીવનને.

એક તરફથી મિત્ર વળગતો, બીજી તરફથી બેન મારાં.—કમજ.
મન મુશ્કેલી ઉપજી છે મોટી, કમ ચાલુ કરી ન્યારા.—કમજ.
પ્રભાત—રાગ. સામગ્રી.

પટોરે પોપટ રામ રામના, સતી સીતા પડાવે—૫૦
પાસે બંધાવી પાંજરે, યુએ રામ જપાવે,
પોપટ તારા કારણે, લીલા વાંસ વડાવું—૫૦
તેનુંરે ધડાવું પોપટ પાંજરે, હીરા રત્ને જડાવું,
સાકરના કરી ચુરમા, ઉપર ધી પીરસાવું—૫૦
પાંખ પીળી ને પગ પાંડુરા, કોટે કાંકભો કાળો,
નરસાધના સ્વામીને બળે, રાગ તાણીને રૂપાળો—૫૦
જાગંધર અને સતિ વૃંદા—

પાત પૂજ્ય તીરથ સમ માની, સેવે સદા જે સન્ધારી,
સતિત્વ તથા પ્રભાવે, કાવે ના દુષ્ટા ચારી.
પતંગીકે રૂપ બાળી બમે, જુલી બાન ખારી,
જંપલાવે દીપક ન્યાળી, બળી સહે દુઃખ ભારી—પતિ.

સાખી { શીજ કસોટી સ્ત્રીતણી, પરખે કરતાં વાર,
ગુણી અવગુણી પુરૂષ તો, વિગતે કરે વિચાર.
તજીને માતીનો માળો, સેવે સદા સુકી ડાળો,
અરે ! પડતીને ચાળો, રવે દેવને સંભારી—પતિ.

લક્ષ્મી-વિજય—

પૈસા સાટે વેચે જે સુતા પ્યારી, નકંનો તે નર અધિકારી,
બાળા બાંધે વૃદ્ધ કોટે અવિચારી, નકંનો તે નર અધિકારી.
દોરે લાં જનાર ગરીબડી કન્યા ગાય ખિચારા,
પિંડે પાપી, દુઃખ આપી, તે નિચ કસાઈ લ્યો ધારી—નકંનો.
દિકશે કેરા હાંમ મેળવી, ખોટી ધરે ખુમારી,
દે દાટી, થાય માટી.....ધનની, બને અતે ખુમારી—નકંનો.
સુરદાસ—

જોહું કયા મેરે પ્યારેકી બતીયાં, જોહું કયા મોરી છોટીસી જતીયાં
ન ધરિ, એન ધરિ. રેન સુમિ સુમી, બાંદન શયનમે દુઃખી કર ગરી
પકરી જીગલ કર બસન અલગ કર, કિય પરહરી કર, જત અધર નરપર—મો.
સાખી { મરેર કારે જોરશે, મરેર કોમલ અંગ,
એસે નિરંકય નાથકો મેં સુપને કરે ના સુખ,

માલતિ માધવ—

નાનકડી નાનકડી નાર, હું-બહુ નાનકડી-બહુ-નાનકડી. (૩)
મારા, બહાલાની છું લાકડકડી (૨) બહુ લાકડકડી (૩)
આંખ તણે પલકારે પટકું છું લાલને, નાની શું સમજે બહાલાના બહાલને.
હું તો બહુએ સમજું છું, બહુ બોલો બરથાર તું બહુ
માથે ચડી (૩).....નાનકડી.

ધર્મિ ગુહનેગાર—

નલતી નથી ન નલશે, કાયમ સદા રાહી,
રહેતી નથી ન રહેશે, હુસ્નાઇ બાદશાહી.
પહોંચ્યાં હજારે વાલી, લઇ બને હાય ખાલી,
શીકરો સિધાવ્યા સુકી તમામ આંહી.
હુકમત ચતા હજારો, કંચે જમાનો સારો,
ચૂલસીસ હો માલવારો, રહેશે ન સાથ પાછ.
કોઇ ભક્ષાકે ખુરા, ભરતા, હો પાપ કુંડા,
સતો મહંત વ્યાધ્યા, દેવા જલામ ત્યાંહી.
ઉમાદેવડી—

નથી જગતમાં સાથ સંબંધી વિના ત્રિભુવન નાથ,
શું ફેગટ ફાં ફાં મારે મુરખા બરે આભથી બાથ.
કમળ પત્રપર જગખિંદ્રને સુકાતાં શી વાર,
આવણીની જળ ભરી વાદળીયો વિખરાતાં શી વાર.
જીવતરે સમજવું તેવું આખર ન લેવું દેવું.
જીવ જવું છે ખાલી હાય, અંતમાં પાપ પુણ્ય સંગ્રાથ.
પંથી જીવ પામી ગયો, નરભવ નગર બગર,
સોદાગર સમજી જઇ કરો પુણ્ય વેપાર, જીવ જવું છે ખાલી હાય—

સરસ્વતીચન્દ્ર—

પ્રિતી કરી શું તરછોડી પરદેશી...હાં છોડી પરદેશી, (૨)...પ્રિતી
ડંક દઇ બહો અમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)...પ્રિતી
પુરી પંખીણી, પ્રેમ પીંજરમાં, આખર પાંખ મરોડી પરદેશી,
હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી
ભાગી કુમુદ વન, લટકી એ ભયરા, આંખો બહો શું ફરી દોડી,
હાં દોડી.....પરદેશી.....હાં દોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
હડીબ હડીબ, પંખી મુસાફર, રેન રહી છે, હવે શોડી પરદેશી,
હાં શોડી પરદેશી.....હાં શોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

૨૦ સારા અને સસ્તાં પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું—

બુધ્ધદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ હુરે વનમાં,
વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં, અતિથય બળી રહી મનમાં—પિયુ.
ખીલતી આ કળી કુસુમની બોળી વનના કરમાય;
જુલતી આ લલિત પાંખડી, બોળી મધુકર રહાય—પિયુ.
બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ આકુળ થાય;
નમ્ર નવોઢા નૌત્તમ રમણી રસિક નરવર રહાય,
હંસણી દુઃખી થતીરે કોમળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ.

મીરાં ભજન—ભજન, પદ.

નીત નીત ભણ્યે તાર નામ, તાર નામ, તાર નામરે;

પ્રેમ થકી પ્રભુરે મળ્યા હોણ,

અમ ન ભાવે, નેણે નીંદ્રા ન આવે. સેજલદીએ પધારે મારા શામ.

આની તીરે ગંગા વહાલા, પેલી તીરે જમના વહાલા,

વચમાં ગોકળીકે રડું ગામ, રડું ગામરે.—પ્રેમ૦

મીરાંઆધ કહે, પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,

છેલી બાકીના છે, રામ, રામ, રામ, રામરે.—પ્રેમ૦

કબિર ભજન—રામ, પદ.

મન તું રાધા કૃષ્ણ બોલ, તેરા કયા લગેમા મોલ

હસ પાંચ કેસ નહોં ચલતા, તેરા હાય પાઉં નહિ હીલતા,

તેરે ગાંઠસે દામ ન ખુલતા, તેરે હીલકી ગુન્ગી જીલ—તેરા૦

મન તોરંગી, થોડા—થોડે કા પાંચ બહેરા,

તું કરતા મેરા મેરા, કાયામે કયા હે તેરા, થોડેકી બાંગ મરોડ—તેરા૦

કર કોલ જગતમે આયા, માયા કે સંગ લપટાયા,

યે માયા હય જમ દગની, તું દગનીકા સંગ છોડ—તેરા૦

ગાવિંદ ગાવિંદ ગાઓ પ્યારે, ફેર જનમ નહિ પાવે;

યોં કહેવે હાસ કબીરા, તું ભવસાગરકા છોડ.—તેસ૦

સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

શા માટે શ્રમ કરે સતી, તુંજ પતી ભક્તી સાચી (૧)

હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)

સાવિત્રી—સજ્જન કરા સા માં, મેં ડગ બરીયાં સાત,

મિત્ર ભાવે સુબુજે હવે, આ દિન વનીતાની વાન.

ધર્મ જે વેદ પુરાણે બળીયો, મુખ્ય ધર્મ ગ્રહસ્થાશ્રમ ગણીયો,

કપાનાથ, અમ, પ્રાણનાથ, શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨)

વળ મહારાજ કેમ પાછી (૨)

યમ—સુગ્રી વિવેક બરી મુઠ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી.

સલવાનના છવત વિતા કાંધ હસીત, વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા અંધ સાસુ સ્વસુર દેખતાં થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યવતી તું અતિ દુર આવી,

થાય કાથી મિથ્યા નવ બાવી.....શાં

સાવિત્રી—પતી સમીપ શ્રમ નહી જરી, જ્યાં જાએ મમ નાથ,
તપ દત આપ કૃપા વડે, લાં આતું તમ સાથ,

સંગત સજ્જન તણી નથી સોંધી, મૈત્રી સંત પુરષની મોંધી,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી જાત રાચી (૨) વળું,

યમ—અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારું, બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારું,
સલવાનના જીવત વીના, કાંઈ ઇચ્છીત વર યાચી.....હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા બુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ઉત્તમ વર બે આપ્યાં બાવે, હજી પ્રેમદા પુઠંગ આવે, શાં

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં કદા, સુપાત્રોતું સનમાન,
સાધુ, તેા દુસ્મન તણું પણુ સાધે કલ્યાણ.

સંત પુરષોની સમાન દહિ. દયા તણી વરસાવે વૃદ્ધિ,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી જાત રાચી. (૨) વળું.

યમ—શીતળ વચન સુધાસમ તારાં, તૃપાકર તૃપાની કરનારાં,
સલવાનના જીવત વિના કાંઈ ઇચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધિ
કરનારા મારે સો ભાઈ થાય.)

યમ—તથાસ્તુ. સાસરીયાતું માન વધારું,

પ્રીયર તણું પણુ કાજ સુધારું.....શાં

સાવિત્રી—પરદુઃખે દુખીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ.

ભરસો ભારે સતનો, કરવાતું શુભ ઠામ,

સજ્જન મહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન ધર પુજીતું સો આવે.

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી જાત રાચી (૨) વળું.

યમ—મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યાં, અતિશય તે મારે મન બાવ્યાં,

સલવાનના જીવત વીના કાંઈ ઇચ્છીત વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી ઐશ્વર્ય સો પુત્ર થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! ઘટે ના થાતું અતિવર લોભી,

તણ પુઠ હવે જા અહો લોભી.....શાં

સાવિત્રી—સ્વધર્મ વહાલો સાધને જે ચુકે નવ ભગાર,

સાપ્રત જીત બિવિધની, ગતિ તણ્યાં આધાર,

સજ્જન કરે ન આશ આપી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપિ,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી જાત રાચી (૨) હવે.

યમ—અમૂલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાધે તુજમાં બકિત મારી,

ભગવતી હેલુ ઉત્તમ અનુપમ, લે ઇચ્છીત વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—પુત્ર તણું મુજને દીધું પ્રણુ આપે વરદાન,

જીવિત દાન દઈ જીવનને, સલ કરે ભગવાન.

હાલો! ગાવા માંડો.

“ સમય બદલાય છે જ્યારે,
બધું બદલાય છે ત્યારે. ”

વાહ! વાહ! ગભરાશો નહિ. આ કાંઈ નંબુ કૌતક
નથી. લાંબા વખતના તદ્દન જુના મિત્રો નવા લેખાશમાં

છપાય છે! છપાય છે!! છપાય છે!!!
બે વોલ્યુમો—

ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન માળા

અથવા

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ ૧-૨-૩-૪ વોલ્યુમ ૧જું.

કંપ્લીટ ૧૦૦૦ ગાયનોનો મોટો જથ્થો.

આ હમાઈ રેપેશીયલ શીલેક્શન. ખાસ ચુંટી કાઢેલો સંગ્રહ સુધી
બરીને રૂપીયા ખરચતાં એકઠા ન કરી શકાય તેટલા પ્રમાણનાં
ગાયનો. એક એકથી ચડતી ચીજો.

વોલ્યુમ ૨ જું. ભાગ ૫-૬-૭-૮

કંપ્લીટ ગાયનો ૧૦૦૧ થી ૨૦૦૦ સુધી.

બહુજ તાકીદથી હું સમયમાં છપાઈ તૈયાર થશે.

કીંમત દરએક વોલ્યુમનો ઠોઠ રૂપીયો.

વી. પી. પો. ખર્ચ જુદું.

પહેલેથીજ! ખરીદવાનો બંદોબસ્ત કરનાર મારે

તે યાદ રાખજો! પાછળથી કીંમત વધે.

(ખાજુડું પેજ વાચવું જુલતા નહીં.)

આ શીલેકથન (સંગ્રહ) કચરાપટ્ટી નથી. એમાં પ્રખ્યાત નાટકો માંહેલા બાણીતા માનીતા અને લોકપ્રીય યુનંદા એકટરોએ ગાયલા ગાયનો, પ્રખ્યાત ગવૈયાઓ અને ગાનારીના મીઠા કંઠ સ્વરમાંથી ગવાયલા દીલપસંદ, રાગ રાગણી સાથેના ભરપુર મધુર ગાયનો ભરેલા છે.

ઐ વોલ્યુમ ખરીદતાં ત્રણ રૂપીયા ખર્ચવા તે કાંઈ ફેંકી દેવાના નથી, ખોખો ભરીને પૈસા ખર્ચતાં ન મળી શકે. એટલી ચીજોનો સંગ્રહ એ માંહે ભરેલો છે. આજે ભળતાં નામની ચોપડીથી છેતરાતાં ના, વિરોધી પ્રકાશકો પરીકા બાંધવા ચોખ્ખ ચીથરીયા ચોપડીયોના પૈસા પડાવી લેતાં અચકાતા નથી. માટે ખરીદતી વખતે અથવા ઓર્ડર લખતી વખતે ભુલ ન થાય તે માટે શા. યુનીલાલ મગલાલ બુકસેલરની એટલા શબ્દ ખાસ તપાસી જોવા અથવા ઓર્ડર આપતી વખતે લખવાં. જેથી ભળતી બુક ગળામાં ઓળવવાની ખીક રહેશે નહીં !

યાદ રાખજો કે ! રત્નની પરીક્ષા ઝવેરીઓજ કરે છે હોં ! અમારા આ ગાયન નો સંગ્રહસ્થાના કદરદાન પણ ઝવેરીજ છે. એવી હમારી લાંબા વખતની ખાત્રી છે.

ચોપડી મંગાવવા માટે—તથા આગળથી નામ નોંધાવવા માટે અમારું એડરેસ તમારા ધ્યાનમાં રાખશો. આજેજ એડરેસ લખો:—

મેસર્સ લલુભાઈ નારણદાસ એન્ડ સન્.

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર

લીમડાચોક રોડ—મુરત.

સુરદાસ—

દાસ પર દયા લાવેરે દયાળુ દેવા દાસ પર દયા લાવો, ટેક.

સંસાર સંબંધ તોડી જીવ વ્યાપ ચરણે જોડી;

હું તો બની જોડા બાવો બાવેરે—દયાળુ
આંખ વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોચા ખાવું.

બહારે અવિનાશી આવો, આવેરે.—દયાળુ

વિક્રમ ચરિત્ર—

નજર કરો નાથ જરા, જોળખી લ્યો નારી,

હું હું કે ખીજી, કંથ આપનીજ પ્યારી.—૧૦

સાખી { હેમ પ્યાલો હાથમાં, ને માંહી અમૃત દુધ,
પીકું સામા સાથમાં, શું તેની બુલ્યા શુદ્ધ.

કાણ હતી કંથ તે દુધની પાનારી.—૧૦

સાખી { મુઠાં કીધાં જીવતાં, પરચો બતાવ્યો પુર;
યાદ છે કે રાજજી, એ જોગણીનું...સુર.

છાનો મંત્ર શીખવ્યો છે, એજ આ ઠગારી.—૧૦

વિના વાંકે દંડીયામાં, કેદ મુને કીધી;

સસરાથી સખત ચોધી, તમેએ કીધો

જીવ બતાવી મેં સાખીત સરત સર્વ મારી.—૧૦

નમુચા—

મર વીણ જગમાં નાર તણી, કીમત કોડી કઢાવે,

હલકું લોહી ગણી અખળાનું, જુઠ્ઠા આજ ચડાવે.—૧૦

બહાલા પણ વેરી થઇ બેસે, જેમ કાવે તેમ બોલે,

કંથ વિનાની કામનીનું, જીવતર તરણા તોલે.—૧૦

કુક કપટની ભરી કુલટાઓ, લાલચ થઇ લલચાવે,

ભવરણમાં ભરથાર વિના, ભામિની લાજ હુટાવે.—૧૦

ભકતબાળા—

પુરણ બ્રહ્મ પરમેશ, નમન ત્રિભુ અરજ અકામી, ગટમી ધટ ધટ વ્યાપી

સ્વામી, શ્રી સુરો સુરારી, વીધવીધ નામો, અવીચળ ધામી, અંતર્યામી

દીન તણા દુઃખ ટાળકે દેરા.—પુરણ.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

પ્રેમ બિજ રોપ્યું હજ્યે, જીવન આધાર મારા,

પ્યારા પત્ર તારો બાળી, કુટયાં નવપક્ષવ ડાળી.

ખીટી પુષ્પે તો હદતાળીરે (૨) જીવન આધાર મારા,

મદન પડીને પુટે, મીઠાં પ્રેમ પુષ્પ સુટે,

લોહી હુટે, (૨) જીવન આધાર મારા.

મ.કી.

છપાય છે
મકિત રસ
મજલાદલ
સુર-મકિત
માળા અથવા
ભજનસાગર

ઉત્તમોત્તમ ૪૦૦
બજનેનો સમાવેશ
કીમત રૂ. ૧-૮-૦

ગઝલ સંગ્રહ.

વા
ગઝલ કાવ્યમાળા.

ઉત્તમોત્તમ ગ્રાન્થામય ગઝલો, પ્રેમ રસ, સરજાર રસ, અને
મકતી રસથી ભરપૂર, વ્યવહારિક અને નૈતીક પ્રવ્યના કરાથી
છલાછલ, સુન્દર ફાટા સાથેનું બેરગનું રંગીન ફે.સી
પુસ્તક છતાં—

કી. રૂ. ૦-૧૨-૦ રપાલ ખર્ચ અસભ.

સંગીત કળાધર અથવા

પ્રહત ગાયન લંકાર.

સુપ્રસિદ્ધ નાટકોમાંથી ચુકી કાઢેલા સર્વોત્તમ ગ્રંથાંતી
પામેલા ૨૦૦ ગાયનો સંગ્રહ બે ફાટા સાથે ત્રણ ત્રણ કલરનું
સુંદર પુસ્તક કીમત રૂ. ૦-૧૨-૦ પોષ્ટ અસભ, મળવાતું ફેકાણું
શાંત લલિતુભાઈ નારણદાસ પુસ્તકેલર, લીમચયોદ્ય-સુરત.

